

Livsfarligt forskningsfusk

■ ngen kan ha undgått forskningsskandalen vid Karolinska Institutet. En speciellt rekryterad “stjärnkirurg” har genomfört en hel serie operationer med konstgjorda luftstrupar, operationer som i flera fall kan ha kostat patienterna livet. En grundlig extern utredning av professor Bengt Gerdin har visat att han också har gjort sig skyldig till “oredlighet i forskning”, d.v.s. det som i dagligt tal kallas forskningsfusk. Ytterligare utredningar pågår, men man kan redan dra viktiga slutsatser av det som framkommit. Vi utgår här från vad professor Gerdins utredning har utvisat.

I jämförelse med andra fall av forskningsfusk inom biomedicin är fallet vid KI exceptionellt, och det på grund av två mycket graverande omständigheter. För det första har forskningsfusket använts som argument för att utsätta vilseledda patienter för livsfarliga och medicinsk-etiskt

helt förkastliga experiment. Andra fall av forskningsfusk kan handla om att man fabricerar data och resultat. Det är illa nog att fuska på så vis, men att direkt och handgripligen riskera människors liv är avsevärt värre.

Den andra graverande omständigheten är att Karolinska Institutets ledning, trots omfattande dokumentation om forskningsfusk, valde att fria sin "stjärnkirurg". Förhoppningsvis kommer pågående utredningar att ge en bild av hur detta kunde hända.

Folkvett har många gånger tidigare uppmärksammat dålig forskning vid svenska universitet och högskolor. Efter vårt temanummer i ämnet (nr 2004:2) har vi tyvärr fått anledning att återkomma till det gång på gång, eftersom det har dykt upp nya graverande exempel. Att en verksamhet bedrivs vid ett universitet är tyvärr ingen garanti för att den uppfyller grundläggande krav på ve-

tenskaplighet. Däremot kan kraven på sannfärdighet och kritiskt tänkande ställas särskilt högt på universitetsforskare, eftersom deras yrkesroll just är att upprätthålla dessa ideal. Av motsvarande skäl kan vi kräva av universitetens ledningar att de upprätthåller kraven på forskningskvalitet och forskningsetik.

Karolinska Institutet har genomgått en exempellös forsknings- och ledningsskandal. Det är viktigt att åter skapa förtroendet för Institutet, inte minst med tanke på alla de hederliga anställda som orättvist drabbas av detta.